

58. 1.

MEMORIE VAN ANTWOORD.

(Ingezonden bij brief van 14 October 1926.)

(De vroegere stukken zijn gedrukt onder n°. 179 der Zitting 1925—1926.)

Het eerst meent de ondergeteekende te moeten voldoen aan het verzoek tot uitbreiding van de bij het wetsontwerp gegeven toelichting, gedaan door de in het slot van het Verslag aan het woord zijnde kleine minderheid der Commissie.

Bestendinging van den bestaanden toestand benadeelt de schatkist om tweeërlei redenen. Vooreerst is de vraag naar wijn (in ruimen zin genomen) in de laatste jaren in aanzienlijke mate gestegen, en in de tweede plaats wordt vruchtenwijn tegenwoordig meer en meer gebracht op een alcoholgehalte, hetwelk dat van normalen vruchtenwijn verre overtreft. Op dit tweede punt wordt hierna teruggekomen. Wat de toegenomen vraag naar wijn betreft, deze komt voort:

1°. uit de verhooging van den gedistilleerdaccijns bij de wet van 30 December 1920 (*Staatsblad* n°. 928), welke verhooging eene aanmerkelijke verschuiving in het alcoholgebruik heeft veroorzaakt;

2°. uit de toenemende behoeften van den kleinen middenstand en een deel der arbeidersklasse;

3°. uit de waardevermindering, die het ruilmiddel eerst in Duitschland en daarna in Frankrijk heeft ondergaan, waardoor de prijs van buitenlandschen wijn laag is geweest en nog is.

Deze factor heeft bewerkt, dat het gebruik van vruchtenwijnen in de laatste jaren niet gestegen is, zooals anders zeker het geval zou zijn geweest, doch dat veeleer een daling heeft plaats gehad. De valutaconcurrentie, waarmede de vruchtenwijnindustrie te kampen heeft, is uit den aard der zaak tijdelijk. Wanneer zij verdwenen zal zijn, zou zeker ook de inlandsche vruchtenwijnindustrie van de onder 1°. en 2°. genoemde factoren profiteren, indien geen einde werd gemaakt aan de bevoordeeling die zij thans geniet. En dit zou er toe leiden, dat het offer, dat de vrijstelling aan de schatkist kost, onnodig zou worden vergroot.

De accijns zal, wanneer de valutaconcurrentie tot het verleden behoort, het overgrootste deel van de thans in werking zijnde bedrijven niet van hun levensvatbaarheid berooven. Wanneer dit ontwerp echter niet tot wet verheven wordt, zullen over weinige jaren allerlei nieuwe, nauwelijks levensvatbare bedrijven, zijn opgekomen of herrezen, waardoor alsdan de invoering van een accijns zal afstuiten op het bezwaar, dat de belasting het reeds weder toegenomen verbruik zou beperken en aan een aantal bedrijven den nekslag zou geven.

De ondergeteekende ziet niet over het hoofd, dat ook de sterk toegenomen invoer van goedkoope zuidelijke wijnen voor minder verwende smaken te gemoet komt aan de behoefte om gedistilleerd te vervangen door wijn of aan het verlangen, om met geringe kosten wijn te drinken. Dat ook deze wijn veelvuldig gebruik wordt ter versnijding van edeler wijn, wordt door de handelaars in goeden wijn met klem volgehouden. In ver-

schillende opzichten zijn deze zuidelijke wijnen dus concurrenten voor den inlandschen vruchtenwijn. Er is echter geen enkele reden om, nu de eene soort meer en meer in zwang komende goedkoope wijn belast is, een andere soort, den vruchtenwijn, onbelast te laten. Een accijns dient naar zijn aard, als regel, nu eenmaal niet tot bescherming van bepaalde bedrijven.

In 1899 heeft de wetgever, met een bijzonder oogmerk, gemeend van dezen regel te moeten afwijken. Dat oogmerk is niet bereikt. De verwachting, dat door de vrijstelling van accijns niet zoozeer het binnenlandsch verbruik zou toenemen, als wel de van accijnsformaliteiten bevrijde industrie zich met des te meer succes (vooral ten bate van den inlandschen ooftbouw) op export zou kunnen toelagen, is niet in vervulling gegaan. De ooftbouw is door geheel andere oorzaken dan de beschermingspoging tot verdere ontwikkeling gekomen.

Hetgeen hiervóór omtrent de wet van 1899 is opgemerkt, geldt niet voor den aalbessenwijn. Reeds de wet van 1870 stelde den hier te lande vervaardigden aalbessenwijn vrij van accijns. Alleen bij opheffing van *deze* vrijstelling is het belang van de fruitteelt eenigszins betrokken, en dan nog alleen de teelt van witte bessen, die zich minder goed dan roode leenen voor de fabricage van jam, limonade en bessensap.

Het is nu echter juist de aalbessenwijn, ten aanzien waarvan de wenschelijkheid tot opheffing van de vrijstelling zich het sterkst doet gevoelen. Vooreerst, omdat 2/3 van de voortgebrachte hoeveelheid vruchtenwijn aalbessenwijn is, en in de tweede plaats, omdat deze door den prijs zich beter dan de meeste andere soorten leent tot manipulaties, die ten doel hebben dit product onder een andere dan de ware benaming te doen consumeeren.

Deze laatste opmerking geeft den ondergeteekende gelegenheid, de in het midden van bladzijde 2 van het Voorloopig Verslag uitdrukkelijk gestelde vraag te beantwoorden.

Het globaal toezicht, door de belastingambtenaren op de vruchtenwijnfabrieken uitgeoefend, heeft in de laatste drie jaren geen aanleiding gegeven tot de gegronde onderstelling van knoeierij of vervalsching. Dit zal geen verwondering wekken, indien men bedenkt, dat dit uit den aard der zaak reeds niet zeer intensieve toezicht zich beperkt tot de eigenlijke fabricage, en zich bezwaarlijk kan uitstrekken tot hetgeen met het gefabriceerde daarna wordt gedaan.

Het is echter opmerkelijk, dat de verkoop in het klein van vruchtenwijn onder eigen benaming zóó gering is, dat, blijkens inlichting van vakkundigen, de geheele tak van handel, die speciaal aangewezen is op den verkoop van alcoholhoudende dranken, van de lichte bieren af tot de alcoholrijke likeurwijnen toe, zoo goed als geheel gespeend blijft van de vraag naar vruchtenwijn. De ondergeteekende meent dit hieraan te moeten toeschrijven, dat de gefabriceerde 12 600 H.L. vruchtenwijn voor een groot deel niet onder dien naam wordt geconsumeerd.

Dat dit verschijnsel zich niet alleen hier te lande voordoet, moge blijken uit een bericht omtrent den toestand in Duitschland in *De Wijn* van Juli 1926. Men leest daar o. m.:

„Van verschillende zijden wordt zoowel door den wijnbouw als door den wijnhandel steun gevraagd tegen practijken, gepleegd met vruchtenwijnen, die ten nadeele van den wijn zijn. Er wordt aangedrongen op wettelijke maatregelen.”

Dat aan vruchtenwijn een smaak kan gegeven worden op dien van zuidelijke wijnen gelijkende, moet worden aangenomen op grond van mededeelingen die daaromtrent zijn ingekomen. Vermoedelijk is daarbij het gebruik noodig van gistsorten uit zuidelijke landen afkomstig.

Het feit, dat hier te lande inderdaad vruchtenwijn gebezigd wordt om na bewerking onder anderen dan eigen naam verkocht te worden, wordt overigens wel bewezen doordat vermouth, kinawijn en andere dergelijke dranken daarvan vervaardigd worden en dat bij de behandeling van het concept-Wijnbesluit (krachtens de Warenwet) van de zijde der belanghebbende fabrikanten met nadruk het recht is opgeëischt,

bovengenoemde wijnen ook te mogen vervaardigen met vruchtenwijn. Hieruit kan men gevoelig afleiden, dat vruchtenwijn voor het genoemde doel met succes kan worden gebruikt.

In een adres van een vruchtenwijnfabrikant te Amsterdam, naar aanleiding van het onderhavige ontwerp bij den ondergeteekende ingekomen, komt de volgende zinsnede voor:

„Ik geef toe, dat veel inlandsche wijn als port e. d. in kruidenierswinkels wordt verkocht.”

Het is meermalen voorgekomen, dat wijn uit verlengbaar credit met afschrijving van accijns ten uitvoer werd aangegeven, terwijl de ambtenaren vermoedden, dat vermenging met vruchtenwijn had plaats gevonden. Die vermenging is des te eerder mogelijk, nu men vruchtenwijn met een alcoholgehalte van meer dan 17 % weet te bereiden. Het is echter uiterst moeilijk, van vermenging een overtuigend bewijs te leveren.

Dat het waken tegen vervalschingen overigens behoort te geschieden door het treffen van maatregelen krachtens de Warenwet 1919 (*Staatsblad* n°. 581) wil de ondergeteekende aan de meerderheid der Commissie gaarne toegeven. Intusschen wenscht hij tegen te gaan, dat overtreding van krachtens de Warenwet getroffen regelingen bevorderd wordt door eene leemte in de fiscale wetgeving.

Uit het verslag van den Rotterdamschen keuringsdienst over 1925 blijkt, dat allerlei knoeierijen niet zeldzaam zijn. Op blz. 33 treft men de volgende passage aan:

„Wijn en champagne.

Wij zouden de klacht, het vorig jaar geuit, ook thans letterlijk kunnen herhalen. Wij schreven toen: Hoe dringend noodig het toch is, dat door wettelijke maatregelen paal en perk worde gesteld aan knoeierijen in den wijnhandel, is in den loop van dit verslagjaar weer duidelijk gebleken. Het is daarom zeer te betreuren, dat de bona fide wijnhandel ook in den loop van dit verslagjaar nog niet gelukkig is gemaakt met een Wijnbesluit, dat aan den verkoop van dranken onder den naam van port, champagne en wijn een einde maakt, wanneer die dranken niet eenigermate althans gelijken op hetgeen men in het dagelijksch leven onder port, champagne en wijn verstaat. Als curiosa vermelden wij: „Bloedwijn”, welke een alcoholgehalte bevatte van 4 vol. % en volgens den „fabrikant” bereid zou zijn uit een mengsel van wijn, vruchtenwijn en suikerwater.

„Vredes-Champagne”, met een alcoholgehalte van 0,2 vol. %.

„Witte Port”, met een alcoholgehalte van 2,2 vol. % en aangezoet met saccharine.

„Champagne „qualité supérieure”, die veel overeenkomst vertoonde met mousseerende vruchtenwijn, geconserveerd met salicylzuur.”

De meening, dat met de opruiming van de partij rabarberwijn uit Princenhage, waarvan het Voorloopig Verslag melding maakt, ook aan geknoei op groote schaal een eind is gekomen, schijnt den ondergeteekende, in verband met het voorgaande, wel van te veel optimisme te getuigen.

Hetgeen tot nu toe werd betoogd, had betrekking op vruchtenwijn in het algemeen, d. w. z. op vruchtenwijn, die een normaal alcoholgehalte heeft (niet meer dan 11 %). Een bijzondere reden tot ingrijpen in den bestaanden toestand is nog gelegen in de fabricage van vruchtenwijnen en vruchtenwijnproducten van betrekkelijk hoog alcoholgehalte. Men kan tegenwoordig, naar van de zijde der vruchtenwijnfabrikanten wordt verklaard, door natuurlijke gisting van vruchtensap een alcoholgehalte verkrijgen van 17,3 %, van 17,7 % en hooger. Op grond van verklaringen van deze strekking heeft de arrondissementsrechtbank te Leeuwarden, bij vonnis van 19 Mei 1926 (*Weekblad van het Recht* n°. 11554) beslist, dat een drank, die „slechts” 17 % alcohol bevatte, nog niet behoefde te zijn sterke (= gedistilleerd bevattende) drank. De getuige-deskundige, wiens verklaring als juist werd aanvaard, brengt dan ook als vruchtenwijnfabrikant artikelen in den handel, die in de détail-prijscourant zijner firma als volgt zijn aangeprezen:

„Zoete Roode en Witte Wijn C..... per flesch f 1,25.

Deze wijn, welke geheel gefabriceerd is uit in Nederland gegroeide vruchten, kan wat samenstelling, smaak en bouquet betreft, concurreeren tegen de beste buitenlandsche wijnen, terwijl de prijs veel billijker is.”

Het alcoholgehalte is belangrijk hooger dan van normalen vruchtenwijn; de prijscourant vermeldt dit echter niet. Het hierna genoemde product heeft een alcoholgehalte van 15 tot ruim 16 %:

„K....., een Citroenschilletje (fladderak) met alcohol. Bereid zonder toevoeging van gedistilleerd. Verkrijgbaar in 2 kwaliteiten, K..... Supra, per 1/1 karaf f 1,60, per 1/2 karaf f 0,85, K..... $\triangle \triangle \triangle$, per 1/1 karaf f 1,10, per 1/2 karaf f 0,60.”

Dergelijke producten doen, onveraccijnsd, niet alleen aan de aan wijnaaccijns, maar ook aan de aan gedistilleerdaccijns onderworpen producten concurrentie aan, terwijl in den aard van het product geen enkele reden is te vinden, die de vrijstelling wettigt.

Dat de voorgestelde bepalingen in feite beteekenen eene bescherming van het buitenlandsche product, kan de ondergeteekende aan de meerderheid der commissie niet toegeven. In het bijzonder is hem niet duidelijk, door welke invoer- en accijnsbepalingen de fabricage van vruchtenwijn reeds thans in een ongunstiger positie zou verkeren dan de buitenlandsche concurrentie. Het eenige gevolg van het tot stand komen van de voorgestelde wet zal zijn, dat een misplaatst gebleken bescherming van het inlandsche product die de schatkist benadeelt en misbruiken in de hand werkt, een einde neemt.

De leden, die in het onder zekere voorwaarden accijnsvrij ten invoer toelaten van buitenlandschen druivenmost beneden een zeker suikergehalte, verpakt in flesschen van ten hoogste een liter, een averechtsche bescherming zagen, hebben vermoedelijk niet gedacht aan het invoerrecht van 8 % van de waarde, dat over het artikel met de verpakking verschuldigd is. Deze most behoort toch tot post 105 van het tarief der invoerrechten. De belasting van dien most met accijns bovendien wordt uit technisch oogpunt niet noodig geacht, terwijl het in het belang is van den strijd tegen den alcohol, dat den wijnproduceerenden landen de afzet van ongegist druivensap gemakkelijk wordt gemaakt.

Wat de voor de schatkist te verwachten bate betreft, deze acht de ondergeteekende niet te hoog geraamd. Een zoo belangrijke daling van het verbruik, als de commissie verwacht, ziet hij niet te gemoet. Bovendien moet men niet uit het oog verliezen, dat een groot deel van een eventueele daling van het verbruik van vruchtenwijn zal worden gecompenseerd door meer verbruik van (hooger belasten) buitenlandschen wijn. Indien de verwachtingen der commissie mochten worden verwezenlijkt, zal dit voor de schatkist veeleer voordeelig dan na-deelig zijn. Dat door een dergelijke verschuiving in het verbruik de suikeraccijns iets zou dalen is een factor, die door den ruimer vloeienden wijnaaccijns zou worden gecompenseerd.

Wat aangaat het aantal fabrieken waarin thans onbelaste wijn wordt vervaardigd, dit is geringer dan het aantal perceelen, dat bij de administratie als fabriek van vruchtenwijn is aangegeven. De feitelijke fabricage van vruchtenwijn beperkt zich tot een 60-tal fabrieken. In een aantal daarvan wordt hij slechts in zeer geringe mate voortgebracht. Te verwachten is, dat deze laatste bedrijven zich na de invoering van den accijns uitsluitend zullen gaan toelagen op de vervaardiging van vruchtensap. De ondergeteekende vreest dan ook niet, dat de toezichtskosten niet in verhouding tot de opbrengst zullen staan. Trouwens is de bewering, dat de inningskosten door het betrekkelijk groote aantal bedrijven hoog zouden zijn, niet goed te rijmen met de dezerzijds niet gedeelde verwachting, dat de productie van vruchtenwijn in aanzienlijke mate zou dalen. Dan toch zouden allicht een groot aantal bedrijven verdwijnen.

Op grond van het vorenstaande is de ondergeteekende van oordeel, dat, welke ook de gevolgen van heffing van den accijns mogen zijn, ten aanzien van het debiet van vruchtenwijn, de

inningskosten steeds in een redelijke verhouding tot de opbrengst zullen staan.

Aan de opmerking betreffende het opnieuw in het *Staatsblad* publiceren van den tekst der wet van 1870 is te gemoet gekomen.

Artikel 1, sub I.

De bij Nota van Wijziging voorgestelde inlassching heeft ten doel, buiten twijfel te stellen, dat de in art. 2^{quater} bedoelde accijns niet wordt verhoogd in verband met het suikergehalte. Deze verhoging is voor den inlandschen wijn niet noodig, omdat de gebruikte suiker reeds aan accijns is onderworpen.

Ad artt. 41ter en 42. Van het recht tot het ontnemen van de bevoegdheden, waarop de Commissie het oog heeft, is nimmer gebruik gemaakt, hoewel misbruik van verlengbaar crediet wel eens is vermoed. Het constateeren van dit misbruik is echter moeilijk.

Bij Nota van Wijziging is voorgesteld in het nieuwe artikel 41ter te doen vervallen de woorden „welke naar het buitenland worden uitgevoerd”. In de wet van 12 Juni 1909 (*Staatsblad* n°. 148), waaruit die bepaling is overgenomen, was zij op haar plaats, omdat destijds de accijns van wijn hooger was dan de accijns die van de vloeistof, als gedistilleerd beschouwd, kon worden geheven. De bepaling had ten doel te voorkomen, dat langs een omweg wijn hier te lande in consumptie zou komen tegen een lageren accijns dan daarvan verschuldigd was. Door de inmiddels tot stand gekomen verhoging van den gedistilleerdaccijns is de bepaling onnoodig geworden, zoodat het beter is haar te schrappen.

Artikel 2.

Ad artikel 7bis. Voorgesteld wordt aan het einde van artikel 7bis, eerste lid, de woorden toe te voegen: of zich in gisting bevinden. De toevoeging heeft ten doel vrijheid van beweging te laten aan vruchtenwijnfabrikanten die, zooals voorkomt, meer dan 25 kilogram suiker per hectoliter verwerken, ten einde het alcoholgehalte van den wijn te verhoogen.

Ad artikel 8. De hier bedoelde speling geldt alleen voor den uitslag. Naar boven is zij zeer zeker voldoende. Met het oog op intering, die in fusten aanleiding kan geven tot verschillen, stelt de ondergeteekende nader voor, ter wille van den eenvoud de speling zoowel naar boven als naar beneden vast te stellen op 2 %.

Artikel 4.

De redactie is gewijzigd, zooals de Commissie dat heeft voorgesteld.

De Minister van Financiën,
DE GEER.

58. 2.

NOTA VAN WIJZIGINGEN.

(Ingezonden bij brief van 14 October 1926.)

Artikel 1, sub I.

In het derde lid van het nieuwe artikel 2 worden de woorden „waarvan het suikergehalte per liter meer bedraagt” vervangen door: waarvan bij invoer het suikergehalte per liter meer bedraagt.

In gemeld derde lid wordt het woord „overige” vervangen door: overige ingevoerde.

Artikel 1, sub VI.

In het nieuwe artikel 41ter, sub b, vervallen de woorden: „welke naar het buitenland worden uitgevoerd”.

Artikel 2, sub V.

Aan het einde van het eerste lid van het nieuwe artikel 7bis wordt de punt vervangen door: of zich in gisting bevinden.

Artikel 2, sub VI.

In den laatsten regel wordt voor „één ten honderd” gelezen: twee ten honderd.

Artikel 4.

In de plaats van „alvorens na het tijdstip van het in werking treden dezer wet voor het eerst weder vruchten in bewerking te brengen” wordt gelezen: alvorens zij na het tijdstip van het in werking treden dezer wet voor het eerst weder vruchten in bewerking brengen.

Tusschen artikel 8 en artikel 9 wordt een nieuw artikel 9 ingevoegd, luidende:

De tekst der wetten van 20 Juli 1870 (*Staatsblad* n°. 127) en van 7 Mei 1878 (*Staatsblad* n°. 34), zooals die luidt na de laatstelijk daarin door deze wet aangebrachte wijzigingen, wordt op Onzen last in het *Staatsblad* opgenomen. De eerstgenoemde wet kan worden aangehaald onder den titel „Wijnwet”; de laatstgenoemde onder den titel „Inlandsche Wijnwet”, voor beide intusschen met bijvoeging van het jaar en het nummer van het *Staatsblad* waarin zij zijn geplaatst.

Artikel 9 wordt artikel 10.